

Najczęściej zadawane pytania dotyczące Działania 5.2 Gospodarka wodno-ściekowa

1. Opis przedsięwzięcia:

Gmina nie prowadzi działalności opodatkowanej na wytworzonym w wyniku dofinansowania majątku. Jest właścicielem stacji uzdatniania wody i pozostanie właścicielem, ale użytkownikiem będzie przedsiębiorstwo, w którym gmina na 100% udziałów. Przedsiębiorstwo prowadzi statutową działalność w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w wodę.

Istniejąca stacja uzdatniania wody zlokalizowana jest na terenie aglomeracji, która jest głównym dostawcą wody dla gminy, jej stan jest fatalny i chcemy w ramach działania 5.2 złożyć wniosek na przebudowę ujęcia wody i stacji uzdatniania wody.

1) *Czy Vat jest kwalifikowalny, w przypadku gdy gmina nie ma możliwości jego odzyskania?*

Odpowiedź: Zgodnie z wytycznymi w sprawie kwalifikowalności wydatków VAT jest kosztem niekwalifikowalnym.

2) *Czy możemy aplikować o środki na przebudowę i czy mamy szanse na uzyskanie dofinansowania?*

Odpowiedź: Tego typu projekty są dopuszczalne w działaniu 5.2. Jednakże stacje uzdatniania wody zostały wyłączone ze wsparcia w konkursie nr RPWM.05.02.00-IZ.00-28-002/20. Ponadto projekt należy przeanalizować pod kątem kryteriów merytorycznych punktowych, czy projekt uzyska wymagane minimum 50% z maksymalnej liczby punktów, aby przejść pozytywnie ocenę i otrzymać dofinansowanie.

Projekty dotyczące zaopatrzenia w wodę mogą być realizowane jedynie na tych obszarach aglomeracji, które zostały wcześniej wyposażone w system kanalizacji lub na odcinkach, gdzie budowie wodociągu towarzyszyło będzie tworzenie systemu kanalizacji.

3) *Czy dofinansowanie w ramach tego działania jest pomocą de minimis?*

Odpowiedź: Projekty z 5.2 co do zasady nie są objęte pomocą publiczną, **w załączeniu opracowanie** dotyczące pomocy państwa w sektorze wodno-ściekowym w Polsce.

2. **Pytanie:** Pytanie dotyczy kryterium merytorycznego punktowego nr 5 Przygotowanie projektu – gotowość do realizacji inwestycji do konkursu 5.2. Jak należy rozumieć kryterium: "wartość kontraktów posiadających dokumentację przetargową lub zapytania ofertowe zawierające specyfikację dla danego zamówienia niezbędne do wyboru potencjalnego wykonawcy w stosunku do całkowitej wartości projektu, w zaokrągleniu do pełnych procent"? Czy kiedy mamy przygotowane, ale nie ogłoszone

przetargi na zaplanowane w ramach projektu zadania, to otrzymamy maksymalną liczbę punktów? Czy też muszą być już zakończone procedury przetargowe?

Odpowiedź: Kryterium dotyczy gotowości, a nie zwartych umów, zatem wystarczy mieć przygotowaną dokumentację niezbędną do wszczęcia procedury (patrz pkt 2.1.1.2. Instrukcji sporządzania studium wykonalności).

- 3. Pytanie:** Czy po otrzymaniu dotacji muszę mieć wkład własny na całą wartość projektu? Czy dotacja może być realizowana na bieżąco, refakturowana etapami?

Odpowiedź: Zasady przekazania dofinansowania na realizację projektu opisane są szczegółowo we Wzorze Umowy o dofinansowanie będącej załącznikiem do każdego Regulaminu konkursu ogłoszonego na stronie www.rpo.warmia.mazury.pl. Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 umowy: „Instytucja Zarządzająca RPO WiM może przekazać Beneficjentowi część dofinansowania w formie zaliczki na realizację Projektu przed poniesieniem wydatków, na podstawie poprawnego i prawidłowo złożonego wniosku o zaliczkę za pośrednictwem SL2014 wraz z kopiami faktur, rachunków, innych dokumentów o równoważnej mocy dowodowej, na podstawie których została wyliczona kwota wnioskowanej zaliczki, z zastrzeżeniem § 5 ust. 7. Łączna kwota zaliczek nie może przekroczyć 95% dofinansowania Projektu” (nie dotyczy jednostek samorządu terytorialnego).

Należy pamiętać, że w świetle zapisów § 2 ust. 7 umowy o dofinansowanie „Beneficjent zobowiązuje się do wniesienia wkładu własnego w wysokości 15 % kwoty wydatków kwalifikowalnych Projektu” – (w przypadku dofinansowania w wysokości 85%). Dodatkowo zgodnie z § 8 i 13 umowy Beneficjent zobowiązuje się do „dostarczenia do IZ RPO WiM w ciągu dwóch miesięcy (z możliwością wydłużenia terminu) od momentu podpisania Umowy o dofinansowanie projektu dokumentu potwierdzającego zabezpieczenie wkładu własnego dla realizacji projektu Nr..., w przypadku gdy dokumenty nie zostały dostarczone przed podpisaniem Umowy”.

Reasumując przy kosztach inwestycji w wysokości np. 1 150 000 zł netto (zakładając, że całość kosztów stanowią wydatki kwalifikowalne i Beneficjent może odzyskać VAT oraz zakładając 85 % dofinansowania, co w podanym przykładzie wynosi 977 500 zł) - wkład własny jaki Beneficjent zobowiązany jest posiadać to 15 % kwoty wydatków kwalifikowalnych czyli 172 500 zł.

- 4. Pytanie:** Czy potrzebuję mieć 100% pieniędzy na koncie? Czy muszę zapłacić za np. etap a później wystąpić o zaliczkę?

Odpowiedź: Nie. Niezbędne jest zabezpieczenie przez Beneficjenta przedsiębiorcę wysokości wkładu własnego określonego we wniosku o dofinansowanie (w przypadku otrzymania dofinansowania w wysokości 85%, trzeba wykazać posiadanie wkładu własnego na poziomie 15% wydatków kwalifikowalnych).

Beneficjent może wystąpić z wnioskiem o zaliczkę na określony etap prac przedstawiając dokumenty potwierdzające wysokość kosztów jakie będzie trzeba ponieść w związku z realizacją tego etapu np. fakturę pro-forma z umową wykonawstwa lub nieopłaconą fakturę vat. Po otrzymaniu środków zaliczki na konto wydodrębnione na potrzeby projektu Beneficjent dokonuje płatności za fakturę, a następnie zobowiązany jest rozliczyć zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie przekazaną płatność zaliczkową.

5. Poproszę o wyjaśnienie poniższych z punktów:

- 1) ustanowienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji Umowy, zaakceptowanego przez Instytucję Zarządzającą RPO,
- 2) zabezpieczenie planistyczne pełnego pokrycia wydatków dotyczących współfinansowania pochodzących ze środków budżetu państwa w budżecie województwa.

Odpowiedzi:

Ad. 1) Ustanowienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji Umowy, zaakceptowanego przez Instytucję Zarządzającą RPO – zapis ten dotyczy przedsiębiorców, którzy wnoszą zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy (zgodnie z Instrukcją zabezpieczania umowy o dofinansowanie będącą załącznikiem do każdego regulaminu konkursu).

Np. dla konkursów ogłoszonych od dnia 22.01.2018 r. lub nierozstrzygniętych do 22.01.2018 r. w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania nie przekracza 10 000 000 zł, Beneficjent wnosi do Instytucji Zarządzającej (IZ) jedno z zabezpieczeń, o których mowa w pkt 1.1.2 Instrukcji zabezpieczania (...) – np. weksel in blanco. W przypadku projektów, w których wartość dofinansowania przekracza 10 000 000 zł, Beneficjent wnosi do IZ dwa zabezpieczenia spośród wskazanych w pkt 1.1.2 Instrukcji zabezpieczania (...) Wybór rodzaju zabezpieczenia, w przypadku drugiego zabezpieczenia wnoszonego przez Beneficjenta w przypadku projektów, w których wartość dofinansowania przekracza 10 mln zł musi być zatwierdzony przez IZ.

Ad. 2) Zabezpieczenie planistyczne pełnego pokrycia wydatków dotyczących współfinansowania pochodzących ze środków budżetu państwa w budżecie województwa – zapis ten dotyczy jednostek samorządu terytorialnego, które w związku z realizacją projektu powinny przedstawić dokument planistyczny (np. uchwałę budżetową lub wieloletni plan finansowy) zawierający wskazany we wniosku całkowity koszt danej inwestycji jako dowód na zaplanowanie wydatków związanych z realizacją danego przedsięwzięcia.

6. **Pytanie:** W zapisach konkursu widnieje, że IOK/ION nie przewiduje dofinansowania projektu w trybie „zaprojektuj i wybuduj”, z zastrzeżeniem projektów, które na dzień składania wniosku o dofinansowanie projektu posiadają pełną dokumentację techniczną opracowaną w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Co wchodzi w skład pełnej dokumentacji technicznej dla ww. trybu? Czy Program Funkcjonalno-Użytkowy (PFU) wraz z załącznikami będzie wystarczającym dokumentem?

Odpowiedź: Program funkcjonalno-użytkowy służy do ustalenia planowanych kosztów prac projektowych i robót budowlanych, przygotowania oferty szczególnie w zakresie obliczenia ceny oferty oraz wykonania prac projektowych, zawiera dodatkowe wytyczne inwestorskie i uwarunkowania związane z budową i jej przeprowadzeniem. Zamawiający zobowiązany jest posiadać program funkcjonalno – użytkowy zawsze gdy zamierza przeprowadzić postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, którego przedmiot zamówienia łącznie obejmuje:

- sporządzenie projektów (budowlanego, wykonawczego),
- uzyskanie wymaganych przepisami prawa uzgodnień i zatwierdzeń opracowanego projektu budowlanego,
- uzyskanie pozwolenia na budowę,
- wykonanie robót budowlanych na podstawie sporządzonych projektów wraz z uzyskaniem pozwolenia na użytkowanie.

Program funkcjonalno-użytkowy ma służyć do wyłonienia wykonawcy, który dopiero sporządzi pełną dokumentację techniczną i na jej podstawie wykonana roboty budowlane.

Zgodnie z § 4 ust. 1 Regulaminu konkursu nr RPWM.05.02.00-IZ.00-28-002/20 „W ramach konkursu nie przewiduje się dofinansowania projektów w trybie „zaprojektuj i wybuduj”, z zastrzeżeniem projektów, które na dzień składania wniosku o dofinansowanie projektu posiadają pełną dokumentację techniczną opracowaną w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Oznacza to, iż na dzień składania wniosku o dofinansowanie niezbędne jest już posiadanie przygotowanego projektu budowlanego (dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych). Zatem Program funkcjonalno-użytkowy wraz z załącznikami nie jest wystarczającym dokumentem.

Jednocześnie informuję, iż na etapie składania wniosku o dofinansowanie Wnioskodawca nie ma obowiązku dostarczenia kopii pozwolenia na budowę. Jednakże należy pamiętać, że posiadanie ww. dokumentu będzie stanowiło jeden z elementów oceny przygotowania projektu do jego realizacji. W związku z powyższym Wnioskodawca może dołączyć kopię pozwolenia na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie projektu lub jego uzupełnienia na etapie weryfikacji warunków formalnych w celu uzyskania większej liczby punktów na etapie oceny merytorycznej, w ramach kryterium merytorycznego punktowego „Przygotowanie projektu -

gotowość do realizacji inwestycji". Zgodnie z zapisami Umowy o dofinansowanie Wnioskodawca ma obowiązek dostarczenia do Instytucji Zarządzającej w ciągu dwóch miesięcy od momentu podpisania Umowy o dofinansowanie projektu ostatecznej decyzji administracyjnej w sprawie pozwolenia na budowę.

7. Pytanie: proszę o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania dotyczące kryteriów wyboru projektu w konkursie RPWM.05.02.00-IZ.00-28-002/20:

- 1) Kryterium merytoryczne punktowe: „Wielkość RLM która w wyniku realizacji projektu zostanie przyłączona do wybudowanej / zmodernizowanej kanalizacji". Czy punkty otrzyma projekt, który polega tylko na zmodernizowaniu systemu kanalizacji sanitarnej, ale bez podłączania nowych mieszkańców?
- 2) Kryteria merytoryczne specyficzne „Zgodność z dokumentami strategicznymi". Czy projekt musi być literalnie wpisany do KPOŚK?
- 3) "Wskaźnik aglomeracji". Czy wskaźnik dotyczy projektów w zakresie modernizacji kanalizacji i projektów w zakresie rozbudowy oczyszczalni?
- 4) Czy wsparty może być projekt polegający na modernizacji przepompowni ścieków - jako projekt wpisujący się w typ „budowa i modernizacja systemów kanalizacji sanitarnej"?

Odpowiedź:

Ad. 1) Projekt, który polega tylko na zmodernizowaniu systemu kanalizacji sanitarnej, ale bez podłączania nowych mieszkańców nie otrzyma punktów w ramach kryterium merytorycznego punktowego nr 1.

W ramach kryterium merytorycznego punktowego „Wielkość RLM która w wyniku realizacji projektu zostanie przyłączona do wybudowanej / zmodernizowanej kanalizacji" punkty można otrzymać wyłącznie w przypadku podłączenia nowych użytkowników (Równoważnej liczby mieszkańców) do sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej lub zmodernizowanej w ramach projektu w okresie do 1 roku po zakończeniu realizacji projektu (zgodnie z opisem znaczenia kryterium).

Ad. 2) Wskazane w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych (SzOOP) typy projektów polegające na budowie i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (sieci wodociągowe, ujęcia) nie będą ujęte/ nie muszą być ujęte w KPOŚK.

W przypadku pozostałych typów projektów określonych w SzOOP w ramach kryterium merytorycznego specyficznego „Zgodność z dokumentami strategicznymi" w ramach prac KOP sprawdzana będzie zgodność projektu z zakresem wskazanym Master Planie dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach opracowanym na podstawie KPOŚK. Projekt, co do zasady powinien obejmować zakres opisany w KPOŚK. Wpisana do KPOŚK nazwa projektu, w ramach którego realizowana jest inwestycja, nie ogranicza planowanej inwestycji, ani projektu, o ile w KPOŚK w danej aglomeracji zostały przewidziane działania inwestycyjne ujęte we wniosku o dofinansowanie.

Dodatkowo nadmieniam, iż w przypadku budowy sieci kanalizacyjnej: Co do zasady projekt powinien obejmować budowę kanalizacji sanitarnej o długości odpowiadającej wielkości wskazanej w KPOŚK. Akceptowane są odchylenia w długości planowanej kanalizacji wynikające z obmiarów powykonawczych lub z dokumentacji projektowej sporządzonej dla obszarów przewidywanych do skanalizowania zgodnie KPOŚK. Odchylenia takie są możliwe w przypadku, gdy we wniosku o dofinansowanie zgłaszana jest większa długość sieci kanalizacyjnej, niż to zapisano KPOŚK, a zakres zgłaszany do wniosku o dofinansowanie wynika z potrzeb, jakie realnie istnieją w danej aglomeracji, a także z ich uszczegółowienia i doprecyzowania na etapie tworzenia dokumentacji technicznej (której Wnioskodawca mógł nie posiadać w momencie zgłaszania inwestycji do KPOŚK). Podejście takie musi znaleźć uzasadnienie w zakresie wypełnienia przez aglomeracje zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w zakresie wyposażenia aglomeracji w zbiorcze systemy kanalizacyjne.

Długość sieci kanalizacyjnej podlegającej modernizacji powinna być nie większa niż podana w KPOŚK. Dopuszcza się zwiększenie długości sieci modernizowanej jedynie w przypadku, gdy wynika ono z obmiarów powykonawczych po zakończeniu realizacji inwestycji objętej KPOŚK.

Ostateczna decyzja co do możliwości dofinansowania wnioskowanego zakresu każdorazowo zostanie podjęta po weryfikacji przywołanych przesłanek oraz zasadności realizacji proponowanego zakresu pod kątem wypełnienia przez aglomeracje zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG.

Nadmieniam, iż podstawę do wyboru projektów realizowanych w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM stanowi Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych wraz z opracowanym na podstawie KPOŚK Master Planem dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach.

Ad. 3) Czy „wskaźnik aglomeracji” dotyczy projektów w zakresie modernizacji kanalizacji?

Tak. W ramach konkursu nr RPWM.05.02.00-IZ.00-28-002/20 wspierane będą projekty polegające na wsparciu gospodarki wodno-ściekowej – projekty służące rozwiązywaniu problemów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, umiejscowione na terenie aglomeracji (w rozumieniu dyrektywy 91/271/EWG) od 2 do 10 tys. RLM. Kwalifikacja projektu powinna nastąpić w oparciu o wielkość aglomeracji zgodnie z aktualizacją Master Planu dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych (pod uwagę brany jest RLM rzeczywisty). Aglomeracja jest wyznaczana aktem prawa miejscowego zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Informację odnośnie spełniania powyższego warunku należy zamieścić w Studium wykonalności, w pkt 2.1.3. Analiza warunków brzegowych zapisanych w RPO WiM i SzOOP.

Zwracam uwagę, iż działania:

- polegające na budowie, rozbudowie lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych,
- polegające na budowie, rozbudowie lub modernizacji instalacji związanych z gospodarką osadami ściekowymi,
- związane ze stacjami uzdatniania wody,
- polegające na zakupie urządzeń i aparatury (np. mobilnych laboratoriów, instalacji kontrolno-pomiarowych), zakupie i remoncie urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu i przesyłowi wody, wdrożeniu nowych technologii służących oszczędzaniu wody i odnowy wody – jako element uzupełniający projektów

nie podlegają dofinansowaniu w konkursie nr RPWM.05.02.00-IZ.00-28-002/20.

Ad. 4) Podstawę do wyboru projektów realizowanych w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM stanowi Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych wraz z opracowanym na podstawie KPOŚK Master Planem dla wdrażania dyrektywy Rady 91/271/EWG zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach. Zatem projekt polegający na modernizacji przepompowni ścieków powinien wynikać z ww. dokumentów.

Należy także pamiętać, że projekt dotyczący modernizacji przepompowni ścieków powinien spełniać zapisy zawarte w § 3 ust. 2 Regulaminu konkursu nr RPWM.05.02.00-IZ.00-28-002/20, tj. Projekt powinien polegać na wsparciu gospodarki wodno-ściekowej – służyć rozwiązywaniu problemów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, być umiejscowiony na terenie aglomeracji (w rozumieniu dyrektywy 91/271/EWG) od 2 do 10 tys. RLM i modernizacja przepompowni winna obejmować system kanalizacji, o którym mowa w typie projektu polegającego na „budowie i modernizacji systemów kanalizacji sanitarnej (dopuszczalny jest rozdział kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową)”.

Zakres projektu, jego zgodność z KPOŚK i Regulaminem konkursu będą szczegółowo weryfikowane przez Eksperta z dziedziny gospodarki wodno-ściekowej w oparciu o zapisy zawarte we wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami, w tym z dokumentacją techniczną.

- 8. Pytanie:** W uchwale budżetowej Gminy jest wpisana inwestycja, o dofinansowanie której Gmina będzie ubiegać się w ramach Działania 5.2. Obecnie uchwała budżetowa zapewnia środki finansowe na realizację inwestycji, w tym wkład własny Gminy w kwocie niższej, niż wynika to z budżetu projektu. Czy na etapie składania wniosku Wnioskodawca może złożyć oświadczenie Gminy o zabezpieczeniu w budżecie większej kwoty w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o dofinansowanie?

Odpowiedź: Na etapie składania wniosku o dofinansowanie Wnioskodawca nie ma obowiązku przedkładania oświadczeń dotyczących zabezpieczenia w budżecie gminy

środków na realizację inwestycji objętej wnioskiem o dofinansowanie. Zgodnie z zapisami Instrukcji wypełniania załączników dopiero po otrzymaniu decyzji o przyznaniu wsparcia finansowego ze środków europejskich, a przed podpisaniem umowy o dofinansowanie realizacji projektu, Gmina ma obowiązek przedstawić uchwałę budżetową bądź inny dokument planistyczny (np. Wieloletni Plan Inwestycyjny) przewidujący rezerwację środków na realizację danego projektu.

Istnieje także możliwość dostarczenia takiej uchwały bądź planu inwestycyjnego w ciągu dwóch miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie, co wynika z § 8 i 13 Wzoru umowy o dofinansowanie.

- 9. Pytanie:** Czy można złożyć wniosek o dofinansowanie na modernizację 4 przepompowni ścieków bez budowy, remontu czy też modernizacji sieci kanalizacyjnej? W KPOŚK jest zapisana inwestycja „Modernizacja sieci kanalizacyjnej”.

Odpowiedź: Inwestycja polegająca na modernizacji przepompowni ścieków mogłaby podlegać dofinansowaniu w ramach typu projektu pn. „Budowa i modernizacja systemów kanalizacji sanitarnej (dopuszczalny jest rozdział kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową)”, o ile stanowiłaby element modernizacji sieci kanalizacyjnej.

Zawarte w SZOOP Kryteria wyboru projektów konkursowych w ramach Działania 5.2 Gospodarka wodno-ściekowa Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 wskazują, iż zgodność z dokumentami strategicznymi (KPOŚK) stanowi kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania.

Zakres projektu, jego zgodność z KPOŚK i Regulaminem konkursu będą szczegółowo weryfikowane przez Eksperta z dziedziny gospodarki wodno-ściekowej w ramach prac KOP, w oparciu o zapisy zawarte we wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami, w tym z dokumentacją techniczną.

Pomoc państwa w sektorze wodno-ściekowym w Polsce

Polskie władze uznają, że na podstawie prawa krajowego, przyznanie środków na infrastrukturę związaną z dostarczaniem wody i odprowadzaniem ścieków, w tym budowę nowych jak i modernizację istniejących instalacji, nie jest związane z udzieleniem pomocy państwa.

W tym zakresie, aby ocenić projekt i zapewnić wsparcie finansowe, uwzględniono poniższe ogólne i szczegółowe kwestie dotyczące danego sektora:

1. Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 roku (ze zmianami) nadaje gminom szczególne uprawnienia umożliwiające organizowanie sektora wodno-ściekowego na własnym obszarze, które obejmują:
  - a. Prawne zobowiązanie władz samorządowych (gmin) do organizowania gospodarki wodno-ściekowej na rynku lokalnym (gminnym).
  - b. Swobodę przyjmowania rozwiązań instytucjonalnych i organizacyjnych w celu zapewnienia rzetelnego świadczenia usług, np. w ramach zamówień in-house lub za pośrednictwem podmiotów zewnętrznych.
  - c. Przyznawanie zezwoleń na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków
    - i. Bez takiego zezwolenia nie można prowadzić działalności w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków;
    - ii. Zezwolenie uzyskać mogą jedynie te firmy, które posiadają niezbędną infrastrukturę techniczną do prowadzenia działalności;
    - iii. Zezwolenie przyznawane jest dla określonego zakresu usług oraz dla danego obszaru (na przykład część gminy), tak więc w obrębie jednej gminy przyznanych może zostać kilka zezwoleń, przy założeniu że prowadzone działalności oraz obszary nie zachodzą na siebie;
    - iv. Zezwolenie przyznawane jest na czas nieokreślony, chyba że operator zażąda inaczej;
  - d. Prawo do kontroli dostawcy usług pod kątem zgodności realizowanych działań z przyznanym zezwoleniem;
  - e. Uchwalanie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków określającego prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego;
  - f. Zatwierdzanie taryf obejmujących ceny i stawki za usługi świadczone przez przedsiębiorstwo.
2. Główna charakterystyka rozwiązań instytucjonalnych i organizacyjnych w zakresie usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków jest następująca:
  - a. Typowy system usług w zakresie gospodarki wodno-ściekowej zorganizowany jest według jednego z poniższych schematów:
    - i. Przedsiębiorstwo (lub sama gmina) jest właścicielem i operatorem infrastruktury świadcząc usługi w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
    - ii. Przedsiębiorstwo (lub sama gmina) jest właścicielem infrastruktury oraz istnieje odrębny operator, który odpowiada za właściwe utrzymanie infrastruktury i świadczenie usług;
  - b. W obydwu tych przypadkach mogą być zaangażowane podmioty prywatne, publiczne lub ich kombinacje;
  - c. Gmina może zdecydować o tym, że chce zachować własność infrastruktury i przyznawać zezwolenia wyłącznie na świadczenie usług;
  - d. Mogą zostać powołane do życia osobne jednostki zajmujące się tylko gospodarką wodną lub tylko gospodarką ściekową lub jednostki, które świadczyć będą obydwa rodzaje usług w gminie / na danym obszarze geograficznym;
  - e. Jeżeli gmina zdecyduje o zleceniu usług wodno-ściekowych na zewnątrz, musi się to odbyć w drodze otwartej procedury przetargowej w celu ustalenia ceny rynkowej zapewniającej odpowiednie wynagrodzenie za zainwestowane w infrastrukturę środki publiczne;
  - f. Jeżeli gmina zadecyduje o świadczeniu tych usług za pomocą podmiotu wewnętrznego (*in-house*), na ogół angażuje jedną z następujących jednostek:
    - i. Przedsiębiorstwo wodno-ściekowe należące do gminy;
    - ii. Związek międzygminny;
    - iii. Zakład budżetowy gminy lub innego rodzaju jednostka organizacyjna gminy;

3. W kontekście potencjalnej konkurencji na rynku usług wodno-ściekowych uwzględniono następujące aspekty:
  - a. Rynek usług wodno-ściekowych nie został zliberalizowany i jest organizowany przez gminę, która pełni rolę regulatora, np. przyznając zezwolenia, ustalając zasady i warunki świadczenia usług, zatwierdzając taryfy;
  - b. Lokalne rynki usług wodno-ściekowych są zamknięte dla konkurencji. Wejście na rynek lokalny / obszar geograficzny przez nowego operatora, gdzie przynajmniej jeden operator już działa, jest wykluczone. Gmina nie przyzna ważnego zezwolenia nowemu graczowi, ponieważ byłoby to sprzeczne z zasadami dotyczącymi świadczenia usług w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na poziomie lokalnym. Na podstawie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 roku (ze zmianami):
    - i. Zezwolenie można przyznać jedynie przedsiębiorstwu, które posiada odpowiednie zaplecze techniczne (np. infrastruktura) do świadczenia usług wodno-ściekowych. Wskutek funkcjonującego monopolu naturalnego w gospodarce wodno-ściekowej nie jest uzasadnione równoległe działanie dwóch (lub więcej) systemów wodno-ściekowych na jednym rynku.
    - ii. Zgodnie z obowiązującym prawem, gmina nie przyznaje zezwolenia jeżeli wybrano już operatora w drodze przetargu publicznego lub gmina lub jej jednostka organizacyjna świadczy samodzielnie usługi w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.
4. W kontekście potencjalnego wpływu na konkurencję na innych rynkach niż zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, uwzględniono poniższe kwestie:
  - a. Jeżeli przedsiębiorstwo wodno-ściekowe działa na innych rynkach otwartych na konkurencję, rozdzielne rachunki zapewniają rozdział kosztów oraz przychodów związanych z poszczególnymi rodzajami działalności przedsiębiorstwa oraz umożliwiają weryfikację czy nie dochodzi do finansowania skrośnego pomiędzy poszczególnymi działalnościami;
  - b. Zgodnie z zasadami regulującymi rynek wodno-ściekowy w Polsce, działalność przedsiębiorstwa na tym rynku pozostanie bez wpływu na inne rynki konkurencyjne, a w szczególności na sposób ustalania cen na tych konkurencyjnych rynkach;
  - c. Taryfy obliczane są zgodnie z prawem określającym zasady ustalania taryf, które dokładnie określa jakie koszty należy uwzględnić w taryfach, przy wskazaniu, że mogą być to jedynie koszty związane ze świadczeniem usług w zakresie usług wodno-ściekowych;
  - d. Prawo zakłada, iż do kalkulacji taryfy stosowana jest zasada pełnego zwrotu kosztów;
  - e. Propozycję taryfy należy przedłożyć gminie celem zatwierdzenia, a w przypadku uzasadnionych wątpliwości, gmina ma prawo odrzucić taryfę i poprosić o jej korektę;
  - f. Przedsiębiorstwa świadczące usługi wodno-ściekowe zobowiązane są przyjąć Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) / Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) (International Financial Reporting Standards - IFRS / International Accounting Standards - IAS), które wymuszają prowadzenie przejrzystych ksiąg i alokacji kosztów jak również zasadę przypisywania kosztów i przychodów;
  - g. Polityka księgowa i praktyki stosowane przez przedsiębiorstwa tego sektora, łącznie z raportami finansowymi, podlegają kontroli zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi rachunkowości;
5. W kontekście potencjalnego wpływu na konkurencję w innych obszarach geograficznych, uwzględniono poniższe kwestie:
  - a. Geograficzne granice różnych lokalnych rynków usług wodno-ściekowych nie zachodzą na siebie (monopol naturalny). W wyniku tego, na jednym rynku lokalnym działa tylko jeden operator, posiadający ważne zezwolenie (na świadczenie usług w zakresie gospodarki wodnej i/lub- ściekowej na danym obszarze geograficznym), przyznane przez właściwą gminę;
  - b. Głównie ze względów historycznych, w gminie może działać kilka przedsiębiorstw; jednakże każde z nich działa na swoim określonym obszarze geograficznym oraz w zakresie usług ściśle zdefiniowanych i nie zachodzących na siebie;
  - c. Przedsiębiorstwo posiadające zezwolenie i świadczące usługi wodno-ściekowe, jest jedynym, które świadczy te usługi klientom końcowym przy wykorzystaniu zdefiniowanej infrastruktury na określonym obszarze geograficznym;

- d. Jeżeli przedsiębiorstwo działa na więcej niż jednym obszarze geograficznym to musi uzyskać zezwolenie (prawo wyłączne) od wszystkich gmin na prowadzenie działalności na ich obszarze;

Z tego względu, w przypadku polskich przedsiębiorstw wodno-ściekowych, stosowanie artykułu 107 ust.1 traktatu TFUE można wyłączyć w następujących przypadkach:

- Przedsiębiorstwa wodno-ściekowe posiadają wyłączne prawa na rynkach lokalnych, tak więc rynek wodno-ściekowy, na którym działają jest zamknięty dla konkurencji, z tego względu brak jest zagrożenia naruszenia konkurencji;
- W przypadku jeżeli zarządzanie infrastrukturą lub świadczenie usług zlecane jest na zewnątrz, musi się to odbyć w drodze otwartej procedury przetargowej w celu ustalenia ceny rynkowej zapewniającej odpowiednie wynagrodzenie za zainwestowane w infrastrukturę środki publiczne. W przypadku cen rynkowych, jak i przy cenach pokrywających koszty, dostawca usług działający na rynku niższego szczebla nie może tym samym czerpać korzyści ekonomicznych z wykorzystywanej infrastruktury, a przepisy dotyczące pomocy państwowej nie mają w takim przypadku zastosowania (ponieważ brak jest "korzyści ekonomicznej").
- Jeżeli przedsiębiorstwo wodno-ściekowe działa na innych rynkach produktowych lub geograficznych, obowiązują przepisy narzucające prowadzenie rozdzielnej rachunkowości, które wykluczają potencjalne subsydiowanie skrośne i zapewniają tym samym, że środki udzielone na infrastrukturę wodno-ściekową nie wpłyną na inne konkurencyjne rynki;

W każdym przypadku, pełna odpowiedzialność za zapewnienie zgodności z przepisami w zakresie pomocy państwa pozostaje po stronie polskich władz. Beneficjenci muszą mieć świadomość tego, że artykułu 107 ust. 1 TFUE nie można całkowicie wykluczyć, gdy beneficjent jest lub stanie się, aktywny na innych rynkach lub obszarach geograficznych otwartych na konkurencję, z tego względu ponosi on ryzyko konieczności notyfikowania projektu w przyszłości. Przez to, nie można wykluczyć, iż może to prowadzić do uzyskania niższego dofinansowania niż oczekiwane (a w niektórych przypadkach zwrotu środków).

Polskie władze są również świadome tego, że dofinansowanie może zostać uznane za pomoc państwa i zostać automatycznie uznane za zgodne z przepisami UE bez konieczności notyfikacji, jeżeli ewentualna pomoc spełnia warunki podane w Decyzji Komisji w sprawie rekompensaty za świadczenie usług publicznych przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (SGEI). Niemniej jednak, należy pamiętać, że jeżeli stosowanie Decyzji SGEI zostałoby uwzględnione, projekty i beneficjenci środków na infrastrukturę wodno-ściekową w Polsce powinni spełniać kryteria tejże decyzji dotyczące powierzenia, poziomu rekompensaty i kontroli zwrotu nadmiernej rekompensaty.